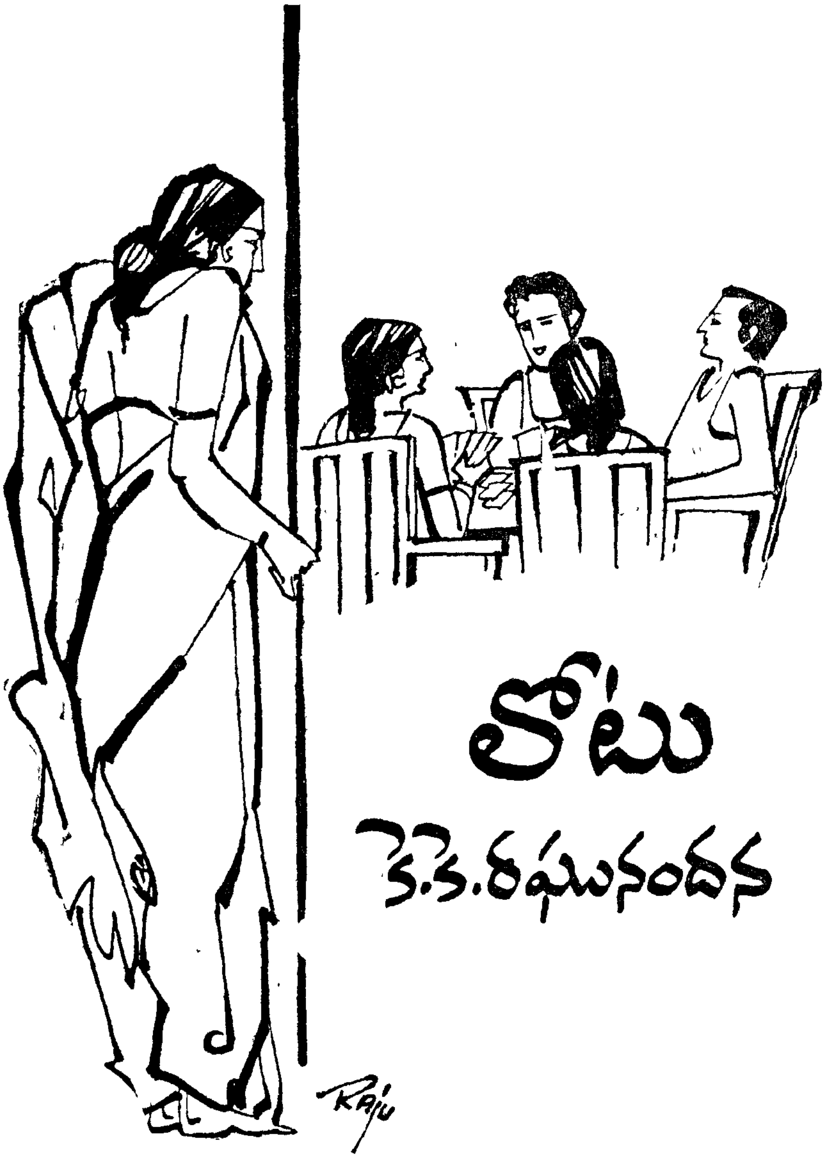

తోటు

కె.కె. రఘునందన

ముచ్చటగా ముప్ఫై యేళ్ళపాటు అనుభవించిన దాంపత్య జీవితం మూడేళ్ళ క్రితం ముగిసిపోయినందుకు చింతిస్తున్న జానకమ్మ ఎదురుగా గోడకు వ్రేలాడుతున్న భర్త ప్రభాకరశాస్త్రి ఫోటో వంక చూస్తోంది.

భర్త ఫోటో చూసిన ఆమెలో ఏవో ఆలోచనలు ముసురుతున్నాయి. గుండెల్లో చెమ్మచీకటిలా ఆవేదన ఆవరించుకుంది.

వెను వెంటనే ఆమెకు— భర్త బ్రతుకు చీకటి అంచున వున్నప్పుడు చెప్పిన మాటలు జ్ఞప్తికొచ్చాయి.

"జానకీ! నేను పోతున్నానని నువ్వు బాధ పడకు. గడచిన జీవితం ఒక కల అనుకో. మన కలలకు ప్రతి రూపాలుగా నిలిచిన మన పిల్లల భవిష్యత్తుల్ని బంగారు బాటలో పయనింప చేయడానికి కృషిచేయి. అంతేగాని నేను పోయిన మరుక్షణం పిరికిపందలా నీ కెవరూ లేనట్టు— నీ చుట్టూ ఉన్న సమాజం నిన్ను వెలివేసిందనే భావనతో క్రుంగిపోకు. ఏ మనిషీ కలకాలం ఉండిపోడు. నేను బ్రతికి వున్నాళ్ళు జీవితాన్ని ఎలా నెట్టుకొచ్చానో నీకు తెలియనిది కాదు. నువ్వు కూడా ధైర్యంతో ముందడుగువేసి పిల్లలకు మంచి సంబంధాలు తెచ్చి పెళ్ళి చేయి."

ఒక్కసారిగా జానకమ్మ కళ్ళల్లో నీళ్ళు ఉబికాయి. మనసులో కలవరం రేగింది.

ఆమె మనసులో గతం నీలి నీడలు విశృంఖలంగా పరిభ్రమించసాగాయి. ఒకప్పటి భర్త జీవితం గుర్తుకొచ్చింది జానకమ్మకు.

* * *

ప్రతి మనిషిలో ప్రవహించే రక్తం ఒక్కటే అయినా ఆ మనిషి ఏర్పరచుకున్న కట్టుబాట్లు ఆచార సాంప్రదాయాలు విభిన్నమైనవి.

సాంప్రదాయాన్ని అనుసరించి నడిచిన వాళ్ళే అధికం కాని సాధారణంగా దాన్ని ఎదురించిన మనుషులు అరుదుగా కనిపిస్తారు.

ఆ అరుదైన వ్యక్తుల్లో ప్రభాకరశాస్త్రి గారొకరు. ఉన్నతమైన బ్రాహ్మణ వంశంలో పుట్టారు. ఆయన తండ్రి శంకరశాస్త్రి ఆచార సాంప్రదాయాలను నరనరాల్లోంచి జీర్ణించుకున్న వ్యక్తి.

మనిషిలో ఉద్భవించే సహజమైన అహంకారానికి ప్రతినిధి. కులమత జాతి విభేదాలు పుష్కలంగా వున్నవాడు. అగ్రవర్ణాల వారితో సమానంగా నీచకులస్తులు జీవించకూడదనేది ఆయన సిద్ధాంతం.

తండ్రి అభిప్రాయానికి పూర్తి విరుద్ధం ప్రభాకరశాస్త్రి. తండ్రి మాటలనువిప్పుడూ ఖండించేవారు. అన్ని జాతులు సమానంగా బ్రతకాలనేది అతని ఆశయం.

ప్రభాకరశాస్త్రి దిగువ జాతుల వాళ్ళతో స్నేహం చెయ్యటంతో— అదే శంకరశాస్త్రి గుండెల్ని భగ్గుమనిపించింది. లోకంలో తన కొడుకే యింత నీచంగా ప్రవర్తిస్తే కులంలో గౌరవం సన్నగిల్లుతుందని కొడుకును తన దార్లోకి తెచ్చుకునేందుకు శతవిధాల ప్రయత్నించారు. కాని ప్రభాకరశాస్త్రి లొంగలేదు.

అదే రోజుల్లో ప్రభాకరశాస్త్రి క్రాఫింగు పెట్టడం జరిగింది. అది బ్రాహ్మణ కులంలో తగనిపని కావటంవల్ల క్రాఫింగు తీసి- పంచ శిఖలు పెట్టుకుంటేగాని వీల్లేదని భీష్మించుక్కూర్చున్నారు శంకరశాస్త్రిగారు.

తండ్రిని మించిన పట్టుదలకల ప్రభాకరశాస్త్రి 'క్రాఫింగు ఉంటే ఏమిటి తప్పు' అని వాదించడం మొదలెట్టాడు.

అప్పటికే లోకం నోళ్ళు నొక్కుకుని— గుసగుసలాడింది. ఎక్కడ చూసినా ప్రభాకరాన్ని వింత మృగంలా చూసేవారు.

పెళ్ళి భోజనాలకు పిలవటం మానుకున్నారు. ఊర్లో ఏ సందడి జరిగినా ప్రభాకరశాస్త్రి చేసిన పనికి— ఆ యింట్లో వాళ్ళని కూడా ఆహ్వానించడం మానేశారు. ప్రభాకరశాస్త్రి వీధిలో కెళితే తలుపులేసుకునే

అందం ఆకర్షణ సంతోషానికి
అంబడిపూడి
సింగారం (బ్యూటీబుక్)
జుత్తుపెంచుకోటానికి రాలకుండా నిగనిగలాడుతూ ఉండడానికి, ఏ రకం మొహానికి ఎటువంటి మేకప్పు చేసుకోవాలి? కళ్ళు పెదిమలు, గొంతు చేతులు కడుపు కాళ్ళు గోళ్ళు చర్మసౌందర్యం. చిట్కాలు, మొటిమలు, పొక్కులు, చారలు ముడతలు రాకుండా ఏం చేయాలి? నిత్యకళ్యాణిలా, పెళ్ళికూతురిలా రోజూవుండడానికి అందానికి మెరుగులు పెట్టుకోడానికి, ప్రఖ్యాత సినిమా తారలు హేమమాలిని, జీనత్ అమన్ షానజ్ హుసేన్ చెప్పిన రహస్యాలు యింట్లోనే అందానికి మెరుగులు దిద్దే 101 మిత్రమాలు ఎలా చేసుకోవాలి పూర్తి మేకప్పు వివరణ, మగాళ్ళకు కూడా సూచనలు వెల 10/రూ

పురుషుని ఆకర్షించడమెలా?
పోట్లాడే భర్త, నిర్లక్ష్యం చేసే ప్రియుడు. స్త్రీ నుంచి పురుషుడు కోరేదేమిటి? స్త్రీగా ఇంటా బయటా, పడకగదిలో ఎప్పుడు ఎలా ప్రవర్తించాలి? ఆకర్షణ నిలబెట్టుకోడమెలా? ఈనాటి వధువు తెలుసుకోవలసిన అనేక విషయాలు. కవ్వించి, రెచ్చగొట్టి, కోర్కెలు తీర్చుకొని పురుషుని – గుప్పెట్లో పెట్టుకోడమెలా? ప్రేమాభిమానాలు పొందడమెలా? సంతోషంగా సంసారం చేయడమెలా? లక్షలాది స్త్రీల కోరికపై తెలుగులో మొదటి పుస్తకం భార్యలతో బాధపడుతున్న మగాళ్ళు యీ పుస్తకం కొని చదివించండి. మార్పు గమనించండి. వెల రూ॥ 10/- యిరవైనాలుగు రూపాయలు పంపితే రిజిష్టర్డు పోష్టులో పంపుతాము. ముందుగా డబ్బు పంపాలి. వి.పి.పి. పద్ధతి లేదు.
జలజ ప్రచురణలు
విజయవాడ-3.
EXCEL

లోటు

వారు. అంటరాని వాడిలా అసహ్యించుకునే వారు.

కొడుకు చేసిన నిర్వాకానికి శంకరశాస్త్రి గారు తల దించుకోవలసి వచ్చింది. సంప్రదాయం అంటే ప్రాణాలర్పించే ఆయనకు కొడుకు నీచప్రవృత్తి ఆగ్రహావేశాన్ని తెప్పించింది.

వెంటనే ఇంట్లోంచి తగిలేసారు.

అటువంటి తండ్రితో కలిసి జీవించేకన్నా స్వేచ్ఛగా తన కాళ్ళ మీద తను నిలబడాలని నిశ్చయించుకుని కష్టించి పని చేయటం నేర్చుకున్నాడు ప్రభాకరశాస్త్రి.

ఆ రోజుల్లోనే జానకితో పరిచయం జరిగింది. ఆమె కూడా ఏ దిక్కూ లేని అనాథ కావటం వలన ఆమెపై మరింత ప్రేమ పొంగింది ప్రభాకరశాస్త్రికి. అది పెళ్ళి వరకూ దారి తీసింది.

ఓ శుభ ముహూర్తాన జానకిని గుడిలో నిరాడంబరంగా పెళ్ళి చేసుకుని ప్రశాంతమైన వైవాహిక జీవితంలోకి అడుగు పెట్టారు

అదే సమయంలో ఓ చిన్న వ్యాపారం సాగించాడు ప్రభాకరశాస్త్రి, జానకి అడుగు పెట్టిన వేళా విశేషమో ఏమో కాని అనతి కాలంలోనే వ్యాపారం పుంజుకుంది. లెక్కలేనన్ని లాభాలు వచ్చాయి.

మంచి యిల్లు, హోదా, పరువు అన్నీ ఒకదాని వెంట ఒకటి వచ్చి ప్రభాకరశాస్త్రి జీవితాన్ని మరింత ప్రభావితం చేసాయి.

ముత్యాల్లాంటి ముగ్గురు పిల్లలు పుట్టారు.

పెద్ద కొడుకు ప్రకాశానికి మెడిసిన్ చెప్పించాడు.

రెండో కొడుకు శ్రీనివాస్‌కి ఎమ్. ఏ. బి. ఇడి. కానిచ్చి హైదరాబాదులో ఓ కాలేజీలో పలుకుబడి ఉపయోగించి లెక్చరర్ ఉద్యోగం వేయించారు.

నిర్మల కూడా ఇంటర్ వరకూ చెప్పించారు.

అయితే అందరి జీవితాలకూ ఓ వెలుగు చూపించిన ప్రభాకరశాస్త్రిగారి బ్రతుకు పక్షవాతం వచ్చి చీకటి అయిపోయింది.

ఎంత మందికో సహాయపడిన ఆయన నిస్సహాయుడవటం అందరికీ బాధని పించింది!

మంచంమీదున్నా కాని మహారాజులా జరిగిందాయనకు డబ్బుకు వెనుకాడకుండా అన్ని రకాల వైద్యాలు చేయించారు కొడుకులు

జానకమ్మ దురదృష్టమో, భగవంతుడి క్రూరత్వమో కాని ప్రభాకరశాస్త్రిగారు మంచంమీదున్న యేడాదిలోపే కాలం చేసారు.

జానకమ్మ అంతులేని దుఃఖంతో విలవిల్లాడిపోయింది. రాజుల దివాణంలా సకల సౌభాగ్యాలతో తులతూగిన ఆ యిల్లు ఒక్కసారిగా– దిక్కుమాలిన స్మశానంలా అయిపోయింది. జానకమ్మలో సౌభాగ్యాలు ముడుచుకుపోయిన దౌర్భాగ్యానికి అంతా విలపించారు ఆమెను మామూలు మనిషిగా చెయ్యడం ఎవ్వరికీ సాధ్యం కాలేదసలు.

అంత కష్టంలోనూ ప్రభాకరశాస్త్రిగారి అయినవాళ్ళు కాని– బంధువులు కాని ఎవ్వరూ వచ్చి ఓదార్చలేదు.

కొడుకులు తల్లిని చిన్నపిల్లను ఊరడించినట్టు ఊరడించారు కాని ఆమె కన్నీటి వరదను ఆపలేకపోయారు. నిరాశా నిస్పృహలతో కృంగిపోయిన ఆమెలో రవ్వంతైనా చైతన్యాన్ని కలిగించలేక నిస్సహాయంగా నిలిచిపోయారు.

అదే సమయంలో– చీకటి కుహరాన్ని వెలుతురు రవ్వకాంతిమయం చేసినట్టు మాధవరావు ఆ యింట్లో దీపం వెలిగించడానికి నడుం కట్టాడు

మాధవరావెవరో జానకమ్మకు తెలీదు

ఓ రోజు ఒకాయన వచ్చి– "అమ్మా! నా పేరు మాధవరావు. నేను, ప్రభాకరశాస్త్రి చిన్ననాటి స్నేహితులం. వాడు ఎన్ని కష్టాలు అనుభవించి పైకొచ్చాడో నాకు తెలుసు. పిడుగులాంటి మనిషి చచ్చిపోయాడంటే నమ్మలేకపోయాము, ఏనాడు కుల పెద్దలకూడా లొంగని మనిషి విధికి తల వంచవలసి వచ్చింది. అమ్మా! నువ్వు బాధపడకు. మీ అమ్మాయికి తగిన సంబంధం చూసి పెళ్ళి చేయి"– అన్నాడు దుఃఖం పెల్లుబికిన గొంతుతో.

ఆయన మాటలు జానకమ్మలో సంచలనాన్ని సృష్టించాయి. నిండా ఏడాదైనా కానిదే యింట్లో వేడుకలా? దూరంగా వెళ్ళిపోయిన ఆయనను నిర్దాక్షిణ్యంగా మరచిపోయి మేళతాళాలతో– సంబరాలతో పెళ్ళి చెయ్యడమా??

"మీరలా ఆశ్చర్యపోవద్దు. నా మాటలు

అక్షరాలా సత్యం. పాడైపోయిన గుమ్మానికే పసుపు పూయమన్నారు పెద్దలు. రాలిపోయిన పండుటాకుల గుమ్మంలో పచ్చతోరణం తొడగటం మన విధి. మీ కభ్యంతరం లేకపోతే మా అబ్బాయి ఆనంద్‌కి మీ అమ్మాయినిచ్చి పెళ్ళి జరిపిద్దాం అలా చేస్తే నా మనసెంత శాంతిస్తుందో. చివరి క్షణాల్లో వాడ్ని చూడలేకపోయాననే బాధ నన్ను వెంటాడుతూనే ఉంది'' అన్నాడు మాధవరావు.

అతను చెప్పిన మాటలు జానకమ్మను నివ్వెరపరచినా కొంత నిజం లేకపోలేదనిపించింది.

మర్నాడే సుముహూర్తం నిర్ణయించి పది రోజుల్లో నిర్మల పెళ్ళి జరిపించారు.

కూతురు పెళ్ళి ఎంతో బాహాటంగా జరిగినా జానకమ్మ గుండెల మారుమూల లోంచి ఏదో చెప్పలేని వెలితి తొలుస్తూనే ఉంది

భర్తను మరచిపోతున్నానేమో నన్న అజ్ఞాతమైన భావన ఆమె హృదయాన్ని పట్టి పీడించసాగింది

రెండేళ్ళలో ప్రకాశానికి — శ్రీనివాస్‌కు పెళ్ళిళ్లు జరిగిపోయాయి.

జానకమ్మ ఏ కొడుకు వద్ద ఉండటానికీ ఇష్టపడలేదు.

ఆ ఇల్లు ఏ దిక్కూ లేనట్టు అయిపోతుందని విడిచిపెట్టాలనిపించలేదు ఆమెకు.

తల్లిని వదిలిపోవటానికి ప్రకాశానికి, శ్రీనివాస్‌కి బాధే అనిపించినా ఉద్యోగరీత్యా వెళ్ళిపోక తప్పలేదు

* * *

జానకమ్మ స్మృతిపథంలోంచి బైట పడేసరికి, గుమ్మంలో రిక్షా ఆగింది. అందులోంచి ప్రకాశం-భార్య, పిల్లలు దిగారు.

జానకమ్మ ఆనందానికి అవధి లేకపోయింది.

"ఏమ్మా! ఆరోగ్యం బాగుందా? ఏం అలా ఉన్నావు? ఈ రెండు నెలల్లో ఎంత చిక్కిపోయావో తెలుసా? ఒంటరిగా ఉండి చేతులు కాల్చుకుంటా వంటావే తప్ప మా దగ్గరకు రావు'' వస్తూనే తల్లిని పలకరించి అన్నాడు ప్రకాశం.

రిక్షావాడికి డబ్బులిచ్చివచ్చి అత్తగారి పాదాలకు నమస్కరించింది జీవన.

పిల్లలు బిలబిలా వచ్చి "నాయనమ్మ... నాయనమ్మ''అంటూ ఒడిలో వాలిపోయారు! వాళ్ళని ఆప్యాయంగా కౌగిలించుకుని ముద్దు పెట్టుకుంది జానకమ్మ.

"ఇలా వస్తావని ఊహించలేదురా ప్రకాశం! ఎప్పుడొచ్చినా ముందుగా ఉత్తరం ముక్క వ్రాసేవాడివి కదా?'' అంది జానకమ్మ కొడుకు వంక తృప్తిగా చూస్తూ

"అవునమ్మా! అనుకోకుండానే ఇలా వొచ్చాం చానాళ్ళ నుంచీ తిరుపతి వెళ్ళాలనుకుంటున్నాం— రమేషుగాడికి పుట్టు జుత్తు ఇస్తామని మొక్కుకున్నాం కదా! ఇప్పుడైనా తీరేదికాదు. ఎప్పుడూ పేషెంట్లు - హాస్పిటల్‌తోటే సరిపోతోంది. కొంత రిలీఫ్‌గా ఉంటుందని, బయలుదేరాం. ముఖ్యంగా నిన్ను కూడా తీసుకెళ్దామనే ఇలా వచ్చాం'' అన్నాడు ప్రకాశం.

కొడుకు మాటలు ఆమె మనసును ఆనంద పరచినా, ఏదో అస్పష్టమైన వ్యథకు లోనైంది

ఒకప్పుడు తాను భర్తతో కలిసి తిరుపతి వెళ్ళింది ఆ రోజు ఎంత సరదాగా గడిచింది. ప్రసాదం తింటూంటే కోతులు తమని అల్లరి పెట్టడం-దర్శనం కోసం పడిగాపులు పడడం-ఇలా ఎన్నో విషయాలు గుర్తుకొచ్చాయి జానకమ్మకు

ప్రకాశం తల్లి కళ్ళలోని కన్నీటి పొరల్ని గమనించాడు అతని హృదయం కూడా ఆర్ద్రతతో నిండిపోయింది.

రక్షణ

కంటికి
రెప్ప.
కాలికి
చెప్పు.
ఒకటి
భగవంతుని సృష్టి
మరొకటి
మానవుని సృష్టి.
రెండింటిలోను
ఒకటే
గుణం
రక్షణ

— ఆర్. సి. పుల్లయ్య

"అమ్మ గత జ్ఞాపకాలు నీలి నీడల్లాంటివి అతని మనసు మారుమూలలో తారట్లాడుతూనే ఉంటాయి. వాట్ని మరచిపోయి మామూలుగా బతకటం అలవరుచుకోవాలి. నువ్వు ఎక్కువగా ఆలోచించకు. నీకు ఏ లోటూ రాకుండా చూసుకునేబాధ్యత మాది'' ఆర్తి నిండిన స్వరంతో అన్నాడు ప్రకాశం. ఆ గొంతులో అనురాగ రంజితమైన అనుభూతి నిబిడీకృతమైంది.

తల్లి అంగీకార సూచనగా తలూపటంతో తృప్తిగా నిటూర్చాడు ప్రకాశం.

మర్నాడు తిరుపతి ప్రయాణం అయ్యారంతా!

ఎందరి కోర్కెలో తీర్చి ఆపదమొక్కుల వాడిగా ప్రసిద్ధిచెందిన శ్రీ వెంకటేశ్వరుని తృప్తిగా దర్శించుకుని - ఆ సాన్నిధ్యంలో రెండు రోజులపాటు ప్రశాంతంగా గడపాలనుకున్నారు.

తిరుపతి కొండపై చూడవలసిన ముఖ్య ప్రదేశాలన్నీ ప్రకాశం అందరికీ చూపించాడు.

ఏది చూసినా జానకమ్మకు తృప్తిగా లేదు. ఏదో లోపం, ఏదో అనుభూతులు ... ఆలోచనలు సాక్షాత్కరించేవి ఆమెలో.

తల్లి ఎందుకంత విరాసక్తంగా ఉందో ప్రకాశానికి అర్థం కాలేదు. తల్లి గుండెల్లో సంతోషాన్ని తనెందువల్ల నింపలేక పోయానని బాధపడ్డాడు తానేం లోపం చేసినది బోధపడలేదు అతనికి.

రెండు రోజుల తర్వాత విశాఖపట్నం చేరుకున్నాడు.

తన వద్ద నాలుగు రోజులపాటు ఉండమని ప్రకాశం ఎంత బతిమిలాడినా జానకమ్మ ఉండలేదు.

ఇంటికి చేరుకునేవరకూ ఆ మనశ్శాంతి లే జానకమ్మకు తల్లిని దిగబెట్టి వెంటనే విశాఖ వెళ్ళిపోయాడు ప్రకాశం.

* * *

కాలం మంచులా కరుగుతోంది

సంక్రాంతి నెల రోజులుందనగా ఒకరోజు శ్రీనివాస్ హైదరాబాద్ నుంచి వచ్చాడు.

"అమ్మా! నెలాళ్ళ నుంచీ నీకు ఉత్తరం వ్రాద్దామని అనుకోవటం అశ్రద్ధ అయిపోవటం జరుగుతోంది క్షమించమ్మా!'' ఏదో తప్పు చేసినట్టు తల దించుకున్నాడు శ్రీనివాస్

'నాడే శ్రీనివాస్ కెంత నిర్లక్ష్యమో! నెలాళ్ళై వెళ్ళినా ఒక్క ఉత్తరం ముక్క

వ్రాసేడా!" అనేవాడు తన భర్త శ్రీనివాస్ మంచి ఉత్తరాలు రాకపోతే!

"పాపం! వాడికెక్కడ తీరిక లేదోనండీ" తను సమర్థించేది శ్రీనివాస్‌ని

పాత జ్ఞాపకాలు మనసుని ఛేదిస్తున్నాయి.

"అమ్మా! ఏంటమ్మా! ఆలోచిస్తున్నావ్? నాన్నగారు పోయి మూడేళ్ళయినా ఇంకా ఆలోచిస్తూనే వున్నావు! చనిపోయిన వాళ్ళు తిరిగి వస్తారా నీ పిచ్చి గాని. మేం చూడు రొటీన్ వర్కులో ఎలా మరచిపోయామో!" అన్నాడు శ్రీనివాస్ తన వాగ్ధోరణిలో.

షాక్ తగిలినట్టైంది జానకమ్మకు.

వీళ్ళంత తేలిగ్గా తనెలా మరచిపోగలదు?

తన మనస్సులో నిలిచిపోయిన అమర స్మృతుల్నెలా చెరిపేయగలదు??

నిర్లిప్తంగా నవ్వి ఊరుకుంది జానకమ్మ.

"అమ్మా! ఈసారి కాదనకుండా నాతో హైదరాబాదు రావాలి. సంక్రాంతి నాటికి అన్నయ్యను కూడా రమ్మని వ్రాసాను, నువ్వు రావనడానికి వీలేదు. నాతో ఇప్పుడు వస్తే పండుగ వెళ్ళిపోగానే వచ్చేయవచ్చు" అన్నాడు శ్రీనివాస్

కొడుకు పిలిచినా వెళ్ళాలని లేదు జానకమ్మకు.

ఆమెకు ఇంటిని విడిచిపెట్టాలనిపించదు. ఒంటరితనంలోనే ఏదో ఓదార్పు లభిస్తుందామెకు.

"మొన్ననేకదా తిరుపతి వెళ్ళి వచ్చాను. నేను రాలేనురా!" అంది జానకమ్మ.

"అమ్మా! అలా అంటావని నాకు తెలుసు. నీకు ఏ లోటు రాకుండా చూస్తామగా!" చిన్నపిల్ల గడ్డం పట్టుకు బ్రతిమిలాడినట్టుగా అడిగాడు శ్రీనివాస్.

ఆఖరికి తల్లిని ఒప్పించాడు.

ఆరోజు రాత్రే కోణార్క్‌లో హైదరాబాద్ వెళ్ళిపోయారు.

* * *

జానకమ్మకు భాగ్యనగరం చూపించాలని వారం రోజులు సెలవు పెట్టాడు శ్రీనివాస్.

'పబ్లిక్ గార్డెన్, సాలార్ జంగ్ మ్యూజియం, చార్‌మినార్, బిర్లా టెంపుల్ వంటి ముఖ్యప్రదేశాలను రోజుకొకటి చొప్పున చూపించాడు.

అంత సుందరమైన భాగ్యనగరాన్ని చూపినా తల్లి అదోలా ఉండటం శ్రీనివాస్‌ని కలవర పరచింది.

సంక్రాంతి ముందురోజు ప్రకాశం కుటుంబంతో సహా వచ్చాడు.

కలిగినింటి అమ్మాయి పెళ్ళి పందిరిలా ఇల్లంతా హడావుడిగా ఉంది.

సంక్రాంతి రోజు —

పిల్లలంతా ఆటలో మునిగిపోయారు.

ప్రకాశం, శ్రీనివాస్, జీవన, కరుణ పేకాట ఆడుకుంటున్నారు. ప్రక్కగదిలో ఒంటరిగా ఉన్న జానకమ్మ ఏదో ఆలోచిస్తోంది.

ఆట మధ్యలో ఏవో జోకులు వేసుకుంటూ హుషారుగా నవ్వుకుంటున్నారు.

అంతా వినిపిస్తోంది జానకమ్మకు.

"ఏమిటండీ! మీ అమ్మగారి ధోరణి, వచ్చినదగ్గర్నుండి చూస్తున్నాను. మూతి ముడుచుక్కూచుంటున్నారే తప్ప ఒక్క మాట మాట్లాడితే ఒట్టు. అయినా మనమేం లోటు చేసాంకనక: పండక్కి బట్టలు పెట్టలేదా అంటే మంచి చీరే కొన్నాం. హైదరాబాదులో చూడవలసిన ప్రదేశాలన్నీ చూపించాం, ఇంకా ఏమిటి కావాలో - నాకర్థం కావటే దు" అంది శ్రీనివాస్ భార్య కరుణ.

"ఔనా శీనూ! నేను తిరుపతి తీసుకెళ్ళి నప్పుడూ అంతే! ఉన్న రెండు రోజులూ రెండు యుగాల్లా గడిపింది. నాలుగురోజుల పాటు ఉండమని ఎంత బ్రతిమిలాడినా ఎందుకుండలేదో నా కర్థం కాలేదు ఎంతసేపూ ఇంటి ధ్యాసే దానికి" అన్నాడు ప్రకాశం అందుకుని.

"ఏలాగైనా ఈ మధ్య అత్తగారి మనసు ఏదో చికాకుగా ఉంది. ఒంట్లో నలతగా ఉందేమో!" అంది జీవన.

"అయినా రోగమొస్తే చెప్పుకోవాలి కాని —ఇలా మౌనంగా సాధిస్తే ఛస్తామేమో!" కరుణ విత్తి పొడిచింది.

"అమ్మ కెప్పుడూ ఆలోచనే! హాయిగా ఏదోపుస్తకాలు చదువుకుంటూనో - రామనామ స్మరణ చేసుకుంటూనో ఉండక ఏమిటో ధ్యాస" శ్రీనివాస్ అన్నాడు ముక్కలు పంచుతూ.

ఇంతలో జానకమ్మ రాకతో ఉలిక్కిపడ్డారంతా!

అప్రసన్నంగా మారిన వాళ్ళ ముఖాల్లోకి చూస్తూ అంది జానకమ్మ.

"ఒరే! మీరంతా నా గురించే ఏవేవో మాట్లాడారని దానికి మిమ్మల్ని నిలదీసి తిట్టాలని యిక్కడికి రాలేదు. కాని ఒక్క సత్యం చెప్పి పోదామని వచ్చాను. ప్రతి స్త్రీకి భర్త ఒక వరం. ఆ వరప్రసాదాలే బిడ్డలు. వాళ్ళని పెంచి పెద్ద చేయటం తల్లిదండ్రుల కర్తవ్యం, మీరు పెరిగి పెద్దవాళ్ళై ఉద్యోగాలు చేసుకుంటూ బ్రతుకుతున్నారు కనుక మీకు ఏ లోటూ లేదూ! కాని నేను భర్తను కోల్పోయిన స్త్రీని. ఒకప్పుడు భర్తతో సహధర్మచారిణిగా జీవితాన్ని సాగించి - మధురమైన స్మృతులతో గడిపి — అనుభూతుల్లో తడిసి — ఆనందాలతో బ్రతికి ఎంత హాయిగా కాపురం చేసాను అలాంటి మధురమైన మనుగడ సాగించిన నేను నుదుట బొట్టు చెరిగిపోయిన దౌర్భాగ్యానికి మూడేళ్ళ నుంచి శిలలా గడుపుతున్నాను నన్ను మీరు ఏ లోటూ రాకుండా చూస్తామనటం కొడుకులుగా మీ ధర్మం.

కాని ఇది మీరు కల్పించిన లోటు కాదు. భగవంతుడు సృష్టించిన తీరని లోటు. సకల భాగ్యాలు కోల్పోయినా తిరిగి సంపాదించుకోవచ్చు — కాని తిరిగి రానిది సౌభాగ్యం ఒక్కటే.

నేను ఎవ్వరి దగ్గరా ఎక్కువ రోజులు ఉండకపోవటానికి కారణం మీ నిరాదరణా కాదు, నాకు మీరంటే గిట్టకా కాదు. మీ నాన్నగార్ని మీరు మరచిపోయినా - నేనా అమర స్మృతుల్ని విస్మరించలేను. అందుకే నాకు నాన్నగారున్న యిల్లు వదలాలనిపించదు మీరు హైదరాబాద్, తిరుపతీ చూపించినా తీరని తనివి - నా యింట్లో ఉంటూ గడిచిన అనుభూతుల్ని నెమరువేసుకుంటే తీరుతుంది. అంతేగాని నే నెవర్ని అపార్థం చేసుకోలేదు."

జానకమ్మ గొంతుకలోంచి పరిపూర్ణమైన మానవత్వంతో వెలువడిన మాటలు వాళ్ళను నిర్వీణ్ణుల్ని చేసాయి.

వెంటనే క్షమించమని ప్రాధేయపడుతూ జానకమ్మ పాదాలపై పడి — కన్నీటితో అభిషేకం చేసారు నలుగురూ!

అంకితం

నే నంటే ఎక్కువగా అభిమానించే సాహితీ మిత్రులు - శ్రీ వేమకోటి సీతారామ శాస్త్రిగారి కీ కథ అంకితం. —రచయిత